

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

Till kommunstyrelserna

ÄNDRING AV RÖSTNINGSSOMRÅDESINDELNINGEN 2023 OCH ATT ANMÄLA DETTA TILL MYNDIGHETEN FÖR DIGITALISERING OCH BEFOLKNINGSDATA

Detta brev innehåller:

- information om ändring av röstningsområdesindelningen
- tidtabell för ändringar av röstningsområdesindelningen
- förfarande för anmälan av röstningsområdesindelningen till MDB
- anvisningar om omständigheter i anslutning till röstningsområdena
- röstningsområdesändringarnas inverkan på byggnadstillsynen

Kommunstyrelsen ombeds också delge centralvalnämnden detta brev. Om ändringar i röstningsområdet görs ber vi att detta brev delges i tillämpliga delar (särskilt kapitel 4) även kommunens byggnadstillsyn.

1. Allmänt

Enligt 8 § i vallagen utgör kommunen ett röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. I vallagen finns inga närmare bestämmelser om röstningsområdenas areal eller invånarantal. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige.

Röstningsområdets indelning som ändrats genom fullmäktiges beslut gäller i val och folkomröstningar som förrättas från och med 1.1.2023, om fullmäktiges beslut har fattats och **det har anmälts till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast 31.8.2022**. Anmälan görs till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Kommunen meddelar om ändringar i röstningsområdena till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast 31.8.2022.

Om röstningsområdena förblir oförändrade behöver detta inte meddelas.

På basis av det beslut som kommunen meddelat ser MDB till att varje byggnad i befolkningsdatasystemet får korrekt information om röstningsområdet i enlighet med fullmäktiges beslut. MDB ser också till att uppgifterna om röstningsområdena är uppdaterade i valdatasystemet när upprätthållandet av uppgifterna om röstningsställena inleds för det aktuella valet som ska förrättas.

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

Röstningsområdets betydelse för röstberättigade

Röstningsområdet bestämmer den röstandes röstningsställe på valdagen. Då ett rösträttsregister för ett val upprättas utifrån informationen i befolkningsdatasystemet fastställs den röstberättigades röstningsområde på basis av den information som har antecknats om hans bostadshus. Utifrån detta bestäms vilket röstningsområde och vilket röstningsställe personen läggs till i vallängden, dvs. var hen kan rösta på valdagen.

I sitt beslut om ändring av kommunens röstningsområdesindelning fastställer fullmäktige även röstningsområdet för röstberättigade som saknar bostad, bor på inrättningar och är fast bosatta utomlands.

Antalet röstningsområden

Minskningen av antalet röstningsområden kan försämra väljarnas möjligheter att delta i röstningen på valdagen. Sedan flera år tillbaka har trenden varit att minska antalet röstningsområden.

Justitieministeriet har bl.a. i sitt brev till kommunerna (30.06.2021, dnr VN/16839/2021) rekommenderat att antalet röstningsområden åtminstone inte ska minskas utan vägande skäl, och dessutom konstaterat att användningen av rösträttsregistret (elektronisk valförteckning) vid röstningen på valdagen inte är en grund för att minska antalet röstningsområden.

2. Anmälan om ändring av röstningsområdesindelningen senast 31.8.2022 till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Enligt 8 § 2 mom. i vallagen träder fullmäktiges beslut om röstningsområdena i kraft vid ingången av kalenderåret, om beslutet har fattats och anmälts till MDB senast i augusti föregående år.

Anmälan görs till MDB:s registratörskontor, antingen

- per e-post till adressen kirjaamo@dvv.fi. Av rubriken på en anmälan som skickats per e-post ska framgå kommunens namn och ärende, till exempel: "Anmälan om ändring av Helsingfors röstningsområdesindelning", eller
- som brev i pappersform till adressen Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata / Val, PB 123, 00531 Helsingfors
Om ni skickar anmälan per post, vänligen meddela detta även per e-post till vrk.vaalit@dvv.fi.

För att säkerställa ett smidigt och felfritt informationsflöde bör den pågående ändringen av röstningsområdesindelningen meddelas i god tid före den bakre gräns som

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

fastställs i vallagen. Om fullmäktige redan har fattat beslut om en ändring av röstningsområdesindelningen från och med 1.1.2023, ska anmälan enligt vallagen göras till MDB utan dröjsmål.

Innehållet i anmälan

Anmälan ska innehålla:

- utdrag ur fullmäktiges protokoll av vilket beslutet framgår
- de skriftliga utredningar inklusive eventuella kartbilagor med vilka ändringen har lagts fram för fullmäktige inför beslutsfattandet (kan ingå i ovan nämnda utdrag och behöver då inte bifogas separat).

I de handlingar som ingår i anmälan ska det i varje fall tydligt specificeras vad det i sak är fråga om vid ändringen av röstningsområdesindelningen. Av anmälan ska tydligt framgå vilka områden som ansluter sig till varandra och vilka som delas, eftersom röstningsområdet registreras i befolkningsdatasystemet för kännedom för varje enskild byggnad.

MDB rekommenderar som en del eller bilaga till fullmäktiges beslut en tabell där den gamla och den nya indelningen i röstningsområden beskrivs parallellt till exempel på följande sätt:

Gammalt röstningsområde	Nytt röstningsområde
001 Centrum	001 Centrum
002 Sivula	001 Centrum
003 Laitala	002 Västra
004 Pirttimäki	003 Östra
005 Tupavuori	003 Östra
Gammalt röstningsområde för särskilda grupper	Nytt röstningsområde för särskilda grupper
001 Centrum	001 Centrum

Exempeltabellen beskriver den vanligaste typen av ändring av röstningsområdesindelningen, där hela röstningsområden sammanslås till nya, större områden. Vid andra ändringar av röstningsområdesgränserna behövs tilläggsmaterial för registrering av ändringen (se följande kapitel).

Röstningsområdesindelningen gäller tills vidare

Röstningsområdesindelningen som meddelats till MDB och som fullmäktige beslutat om gäller tills vidare, dvs. i alla val och folkomröstningar tills den ändras på nytt. Endast ändringar av röstningsområdesindelningen behöver anmälas till MDB.

3. Registrering av ändring av röstningsområdesindelningen i befolkningsdatasystemet

MDB registrerar ändringar i röstningsområdesindelningen i befolkningsdatasystemet utifrån kommunala beslut och notifikationer. MDB kontaktar vid behov den kommun som gjort ändringen för att få tilläggsuppgifter om beslutet eller för att kontrollera resultatet efter att registreringen är gjord.

Röstningsområdesuppgiften har i befolkningsdatasystemet betydelse i synnerhet som uppgift om byggnad. Den röstberättigades röstningsområde fastställs (med undantag av vissa specialgrupper) på basis av röstningsområdesuppgifterna för hans stadigvarande bostad.

I befolkningsdatasystemet kan en byggnads läge i förhållande till kommunens röstningsområdesindelning fastställas utifrån följande uppgifter:

- beteckningen för röstningsområdet enligt den gällande (gamla) röstningsområdesindelningen,
- kartkoordinater för byggnadens så kallade mittpunkt,
- gatadressen,
- beteckningen för den fastighet där byggnaden står.

Fastställande av ändring av röstningsområdesindelningen

Den mest praktiska definitionen av en ändring av röstningsområdesindelningen:

- A. Som ändringar i förhållande till den gamla indelningen i röstningsområden (när det helt enkelt är fråga om att sammanslå hela gamla röstningsområden till nya röstningsområden), eller
- B. Genom att rita nya röstningsområdesgränser i det GIS-program som kommunen använder.

A. *Sammanslagning av två eller flera röstningsområden*

Om det vid en ändring av röstningsområdesindelningen är fråga om en sammanslagning av två eller flera röstningsområden ska anmälan innehålla:

- en verbal utredning
- en tabell enligt exemplet ovan
- en kartsnitt av allmän karaktär som eventuellt bifogas till beslutet om områdesindelning

B. *Röstningsområdesindelning som partiella områden*

När det vid en ändring av röstningsområdesindelningen är fråga om att fördela de gamla röstningsområdena så att alla byggnader i området inte överförs till samma nya område, registreras ändringarna i röstningsområdet med hjälp av geodatateknik.

- Anmälan ska innehålla i ett elektroniskt, maskinläsbart geodataformat uppgifter om röstningsområdenas nya gränser på basis av vilka MDB lokaliserar alla byggnader i kommunen med hjälp av uppgifter från BDS (koordinaterna för byggnadernas mittpunkter).

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

- Dessutom ska röstningsområdenas gränser enligt beslutet skickas i elektronisk form till Tiina Härkönen och Tommi Niemi, som ansvarar för valärenden vid MDB (kontaktuppgifter i slutet av brevet)

Röstningsgränserna ska skickas som filer t.ex. i Mapinfo- eller shape-format, i KKJ-grundkoordinatsystemet eller ETRS-TM35FIN koordinatsystemet. Vid behov kan uppgifter om gränserna för de nya röstningsområdena lämnas även i annat format, men detta ska avtalas i god tid med MDB:s kontaktperson.

Kommunsammanslagningar

Fullmäktige, eller när en ny kommun bildas sammanslagningsstyrelsen, ska fatta beslut om röstningsområdesindelningen i den kommun som utvidgas / grundas, när statsrådets eller finansministeriets beslut om ändring av kommunindelningen leder till ett behov av att justera indelningen i röstningsområden. Behovet kan uppstå om till exempel röstningsområdenas numrering måste ändras när det kommer nya röstningsområden i samband med sammanslagningen eller om röstningsområdet/röstningsområdena försvinner.

När hela kommuner slås samman måste ett beslut om röstningsområdesindelningen alltid fattas.

Om beslutet om ändring av kommunindelningen har fattats så att indelningen i röstningsområden hinner ändras och meddelas till MDB senast 31.8.2022 är förfarandet detsamma som normalt vid ändringar i röstningsområdesindelningen. Vid behov kan beslut fattas om t.ex. sammanslagning eller delning av röstningsområden eller om ändring av gränserna mellan dem.

Om en ändring av röstningsområdesindelningen på grund av tidtabellen för beslutet om ändring av kommunindelningen inte hinner anmälas till MDB senast 31.8.2022, kan kommunen eller kommunsammanslagningens sammanslagningsstyrelse endast kontrollera röstningsområdesindelningen genom att numrera de befintliga röstningsområdena på nytt. Gränserna mellan röstningsområdena kan inte längre ändras i ett så sent skede.

Tidtabell för BDS- och VAT-registreringen av röstningsområdesändringar

- MDB går igenom de anmälningar den fått och ber vid behov om tilläggsuppgifter.
- MDB förbereder den tekniska registreringen av ändringar i röstningsområdet för att slutföras med en engångskörning i BDS för alla kommuners del.
- **Ändringskörningen genomförs 13.11.2022.** Byggnadstillsynen ska beakta detta datum vid registrering av uppgifter om röstningsområde för nya byggnader/byggnadsprojekt (se följande kapitel). I övrigt har tidpunkten ingen betydelse med tanke på kommunens uppgifter.

Ändringskörningen genomförs den första söndagen då man kan vara säker på att val enligt den gamla röstningsområdesindelningen inte kommer att förrättas under innevarande år.

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

- MDB ser också till att ändringar i röstningsområdena görs i justitieministeriets valdatasystem (VAT) så att kommunen har tillgång till den gällande indelningen i röstningsområden när upprätthållandet av röstningsställen och andra basuppgifter på följande valdag inleds.

4. Kommunens byggnadstillsyn ska underrättas samt iakttas

Kommunens byggnadstillsyn ser till att information om röstningsområdet registreras för alla nya byggnader när bygglovet beviljas och att uppgifterna för nybyggen i enlighet med loven anmäls till MDB för registrering i befolkningsdatasystemet. På detta sätt har byggnaden redan försetts med uppgifter om röstningsområde när de första boende flyttar in.

När röstningsområdesindelningen ändras i kommunen, ska de som ansvarar för beredningen av beslutet underrätta kommunens byggnadstillsyn om saken och ge anvisningar om att tilldela de nya byggnaderna röstningsområdesuppgifter enligt följande tidtabell:

1. **För bygglov som registreras i BDS före 13.11.2022 (då indelningen i röstningsområden som träder i kraft från början av 2023 körs till BDS byggnadsuppgifter) sparas uppgiften om röstningsområde enligt den gamla indelningen som gäller till slutet av 2022.**

Om uppgifter enligt den nya fördelningen används före detta datum uppdateras med stor sannolikhet informationen om röstningsområdet för byggnaderna i fråga felaktigt vid körning av MDB:s röstningsområden.

2. **För bygglov som registreras 13.11.2022 och senare sparas uppgifter om röstningsområde enligt den nya indelningen som träder i kraft 1.1.2023.**

Efter detta datum följs inte längre den gamla röstningsområdesindelningen i praktiken, även om den gamla indelningen formellt gäller. Valdagen kan inte längre infalla under innevarande år och därmed inte heller under giltighetstiden för den gamla röstningsområdesindelningen.

MDB:s kontaktpersoner (i slutet av brevet) ger vid behov ytterligare information och anvisningar.

5. Information om röstningsområdena och röstningsställena på valdagen

Nummer på röstningsområdet

Det är obligatoriskt med nummer på ett röstningsområde även om kommunen bara har ett röstningsområde, det vill säga när kommunen inte är indelad i röstningsområden. Kommunens enda röstningsområde har alltid nummer 001.

Numret på röstningsområdet ligger inom intervallen 001–999 och kan vid behov åtföljas av en versal (A, B ...), det vill säga en så kallad indelningsbokstav.

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

Röstningsområdena ska helst numreras från 001 uppåt utan luckor och indelningsbokstäver ska användas endast i enstaka situationer, såsom när ett befintligt röstningsområde delas in i flera röstningsområden.

Röstningsområde för särskilda grupper

- När röstningsområdesindelningen ändras ska man ange så kallade röstningsområden för specialgrupper.

När kommunfullmäktige fattar beslut om att ändra röstningsområdesindelningen ska fullmäktige samtidigt avgöra vilket av kommunens röstningsområden som ska användas av de röstberättigade i kommunen som enligt befolkningsdatasystemet inte är bosatta i någon fastighet (byggnad eller lägenhet).

Till denna grupp hör utöver kommuninvånare utan fast bostad och personer på vårdinrättningar eller andra inrättningar också kommunens så kallade frånvarande befolkning, det vill säga finländska medborgare som är fast bosatta utomlands (utlandsfinländare).

Namn på röstningsområdet

- Röstningsområdets namn ska vara tydligt och beskrivande, t.ex. ange ett geografiskt område.
- Röstningsställets namn ska inte användas som namn på röstningsområdet på valdagen.

Röstningsområdet kan ges ett namn om det finns fler än ett röstningsområde i kommunen. Kommuner med bara ett röstningsområde kan ge sitt röstningsområde samma namn som kommunen.

Namnet på röstningsområdet skrivs ut på meddelandekortet och ska vara så tydligt och beskrivande som möjligt med tanke på väljarna. Röstningsområdet och dess namn används också bland annat i offentliggörandet av resultaten av rösträkningen enligt område och i röstningsstatistiken.

Det rekommenderas att kommunerna använder namn på stads-/kommundelar, byar och andra tydliga ortnamn av motsvarande slag, som syftar på samhällsstrukturen och är allmänt kända bland invånarna. Flera röstningsområden kan ges samma namn om det är motiverat (t.ex. på grund av stadsdelens storlek), men då ska en stor bokstav eller ett romerskt nummer fogas till röstningsområdena med samma namn.

Exempel:

Ulrikasborg A, Ulrikasborg B och Ulrikasborg C;
Centrum I, Centrum II

Röstningsställets namn ska inte användas som namn på röstningsområdet.

Både namnet på röstningsområdet och valdagens röstningsställe skrivs ut på bl.a. meddelandekortet som skickas till väljaren. Bilden nedan visar hur den röstades kommun, röstningsområde (15 Kaleva), röstningsställe (Sampos centralgymnasium) och röstningsställets adress skrivs ut på meddelandekortet.

Kunta, äänestysalue sekä vaalipäivän äänestyspaikka

Tampere
15 Kaleva
Sammon keskuslukio
Uimalankatu 5

Om röstningsområdet har angetts enligt röstningsstället orsakar det förvirring i en situation där röstningsstället ändras. Röstningsstället kan ändras t.ex. tillfälligt på grund av renovering. I ett sådant fall skulle det också vara nödvändigt att ändra röstningsområdets namn för att undvika förvirring bland väljarna.

Röstningsområdets namn ska i mån av möjlighet beskriva det område det täcker och röstningsställets namn ska fungera som en rubrik som styr väljaren till rätt röstningsställe. Röstningsområdet är (med undantag av röstningsområdena för specialgrupper) ett geografiskt område, röstningsstället på valdagen är ett adresserat utrymme i en byggnad. Namngivningen bör återspegla detta.

Röstningsställe på valdagen

- Röstningsställena på valdagen meddelas separat i samband med valet
- För varje röstningsområde fastställs ett röstningsställe på valdagen

Beslut om röstningsställena behöver inte fattas med samma tidtabell som beslut om röstningsområdena, och uppgifterna om dem meddelas inte med samma förfarande som ändringar i röstningsområdesindelningen.

Närmare anvisningar om röstningsställena, bl.a. hur de ska namnges och anmälas, ges både av MDB och justitieministeriet närmare varje val. Beslut om röstningsställena fattas och meddelas nästa gång för riksdagsvalet uppskattningsvis i början av 2023.

Eftersom röstningsställena och röstningsområdena på valdagen dock står i nära samband med varandra, presenteras här i korthet instruktionerna om namngivning av röstningsstället på valdagen och adressuppgifter. Röstningsställena utses och meddelas dock inte i samband med beslutet om indelningen i röstningsområden.

Såsom det beskrivs ovan i kapitlet om namngivning av röstningsområden, ska röstningsområdet inte namnges enligt röstningsstället på valdagen.

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

Röstningsställena på valdagen finns ofta i skolor eller andra byggnader som förvaltas av kommunen och den naturligaste lösningen är att använda de vedertagna officiella namnen på platserna (som sannolikt finns på informationstavlor, skyltar och liknande på platsen).

Exempel på namn på röstningsställen på valdagen:

Kronoby lågstadieskola

Stadshuset

Samservicepunkten i Ristijärvi

Röstningsställets besöksadress skrivs ut på meddelandekortet och den är väsentlig för att röstningsstället ska vara tillgängligt. Adressen som meddelas till röstningsstället ska uttryckligen vara besöksadressen och inte postadressen: Det är fråga om en adress som väljarna ska informeras om för att komma till platsen. Röstningsställets adress innehåller varken postnummer eller postanstalt.

Exempel på röstningsställets adresser:

Centralgatan 4

Parkgatan 20, entréhallen på 2:a vån.

Torggatan 2, ingång från Kyrkogränden

Röstningsområdena och röstningsställena i alla kommuner kan kontrolleras i valdata-systemets basdataregister. Där framgår vilka lösningar andra kommuner har valt i fråga om namnen och adresserna.

6. Tidtabell för anmälan om ändring av röstningsområdesindelning

Information om fullmäktiges beslut om ändring av röstningsområdesindelningen från kommunen till MDB omedelbart, i samtliga fall **senast torsdagen 31.8.2022**.

Uppgifter om de nummer och namn på röstningsområdena som registrerats i befolkningsdatasystemet skickas vid behov från MDB för granskning till den kommun som ändrar sin röstningsområdesindelning efter att MDB har behandlat de mottagna anmälningarna.

7. Kontaktpersoner vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Anmälan och registrering av ändringar av röstningsområdesindelningen, även beträffande bygglov och andra valärenden:

Kontakt per e-post i första hand till adressen vrk.vaalit@dvv.fi

Kontakt per telefon i första hand tfn 0295 535 530

Tiina Härkönen, tfn 0295 53 5050 (tiina.harkonen@dvv.fi)

Tommi Niemi, tfn 0295 53 5271 (tommi.niemi@dvv.fi)

Statistik över kommunens invånarantal per röstningsområde som kan utnyttjas vid kartläggningen av behoven av ändring av röstningsområdesindelningen m.m. finns på MDB:s webbplats, på adressen <https://dvv.fi/sv/valstatistik>.

Tjänster/Härkönen Tiina

20.5.2022

Kommunstyrelsen ombeds också delge den kommunala centralvalnämnden detta brev. Om kommunen har fattat beslut om att ändra röstningsområdesindelningen eller om ett ärende beträffande ändring av röstningsområdesindelningen är anhängigt i kommunen, ombeds centralvalnämnden vidarebefordra detta brev också till kommunens byggnadstillsyn och säkerställa att ändringen av indelningen då den genomförs även beaktas i behandlingen av bygglovsärenden, i enlighet med anvisningarna i kapitel 4 i detta brev.

Med vänliga hälsningar,
Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Tiina Härkönen
ledande sakkunnig, valchef